

Guia d'aprenentatge
Aspectes ètics de la pràctica professional
(2 ECTS)

Any acadèmic 2018-2019

Postgrau en Petita infància, família i territori

Professorat: Montse Esquerda, Jesús Vilar

1.- Presentació del Mòdul

Aquesta assignatura correspon al mòdul 3 del postgrau i consta de dos grans apartats: una primera presentació general sobre ètica aplicada des de la perspectiva de la cura als infants i una segona part sobre els mètodes deliberatius i la construcció d'infraestructures ètiques.

En primer lloc s'aborden aspectes de fonamentació, com són les diferents possibles orientacions teòriques a l'hora de construir sistemes de valor fins arriba a les ètiques consens inspirades en els Drets Humans.

En segon lloc s'analitza la situació actual de l'ètica en les professions socioeducatives des de la perspectiva de les principals fonts de conflicte ètic, així com les formes més habituals de gestió.

En tercer lloc, es fa una primera aproximació a la idea de bona pràctica, així com als instruments i infraestructures bàsiques necessàries per abordar els conflictes de valor (del codi deontològic als espais de reflexió ètica).

Finalment, s'aborden diversos aspectes relacionats amb el procés deliberatiu, així com la metodologia per a la presa de decisions. El mètode deliberatiu és un procés que permet fer una anàlisi crítica de casos ètics i arribar a prendre la millor decisió. Aquest apartat inclou tot allò que fa referència a la construcció d'infraestructures com són els comitès d'ètica i els espais de deliberació.

2.- Competències a desenvolupar

En finalitzar aquest mòdul, l'estudiant ha de ser capaç de:

- C1: Establir la relació entre els aspectes científics, tècnics i ètics de la pràctica professional.
- C2: Comprendre les particularitats de l'ètica professional en un món complex i canviant.
- C3: Desenvolupar estratègies d'anàlisi i deliberació de casos ètics.
- C4: Adquirir habilitats per a la presa de decisions en el marc dels conflictes ètics.

3.- Continguts

Els continguts bàsics que es treballaran en aquest Mòdul són:

1. Implicacions ètiques derivades de la Convenció dels Drets dels Infants

1.1. Elements introductoris.

1.1.1. Creences, ètica, moral i llei. Dels principis als deures.

1.1.2. Moral de mínims i de màxims, ètica personal, ètica professional, ètica de les organitzacions, ètica social.

-
- 1.1.3. Els principis de la bioètica: autonomia, beneficència, justícia i no maleficència.
 - 1.2. El to i el tacte pedagògic: sensibilitat ètica en la relació educativa.
 - 1.2.1. Cura, atenció i respecte en la petita infància.
 - 1.2.2. Què és una bona pràctica?
 - 1.3. La gestió de conflictes en l'equip interdisciplinari
 - 1.3.1. Fonts de conflicte i formes de gestió més habituals.
 - 1.3.2. Infraestructures ètiques per a la gestió efectiva dels conflictes de valor. Cap a una idea integradora de *bona pràctica*.

2. Procés deliberatiu i presa de decisions

- 2.1. Metodologia en la presa de decisions.
- 2.2. Comitès d'ètica
- 2.3. Casos pràctics

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Descriurà les diferències entre els aspectes científico-tècnics i els aspectes ètics en la pràctica professional.
- Coneixerà les principals fonts de conflicte moral i les formes de gestió més habituals entre els professionals.
- Serà capaç d'analitzar casos i desenvolupar un procés de deliberació i consens amb proposta de resolució.
- Serà capaç d'analitzar l'actuació dels actors implicats en les situacions professionals, tenint en consideració el paper central del diàleg per a la construcció de respostes.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professorat:

El professorat dinamitza les sessions, aporta el contingut temàtic i proposa documents de lectura i debat, ja sigui presencial o virtual.

També facilita la connexió dels temes treballats amb el projecte personal que cada estudiant està desenvolupant.

5.2.- Activitats dels estudiants:

L'estudiant prepararà les sessions mitjançant les lectures recomanades, amb la idea que les sessions tinguin una important càrrega de debat.

6.- Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació del postgrau és transversal i consisteix en el disseny d'una intervenció socioeducativa en el recurs laboral de les persones participants.

Aquest mòdul s'avalua mitjançant la participació a classe en els diferents exercicis que es vagin proposant al voltant de les idees de bona pràctica, tacte pedagògic i procés deliberatiu. L'avaluació d'aquest tercer mòdul serà a partir de l'assistència i la participació a classe en els diferents exercicis que es vagin proposant al voltant de les idees de bona pràctica, tacte pedagògic i procés deliberatiu. (Apte / no apte)

7.-Vies de comunicació amb el professorat

A més de l'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula i campus virtual) professorat i estudiants poden comunicar-se a través de tutories i del correu electrònic.

Correu electrònic de contacte: jvilar@peretarres.org

8.- Bibliografia i recursos

- Canimas, J. (2017). *Ètica aplicada a l'educació social*. Barcelona: Editorial UOC.
- Comité de Ética Asistencial (2015). Parc Sanitari Sant Joan de Déu. *Libro de casos. 1990-2015*. SJDD.
<https://www.ohsjd.es/publicacion/libro-casos-1990-2015-comite-etica-asistencial-parc-sanitari-sant-joan-deu>
- Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (2014). *Bibliografia bàsica sobre ètica aplicada als serveis socials*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família.
http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/Bibliografia_basica_sobre_etica_aplicada_serveis_socials.pdf
- Cortina, A. (1990) *Ética sin moral*. Madrid: Tecnos.
- Cortina, A. (2008) *Ética mínima*. Madrid: Tecnos.
- Couceiro, A. (1999) Los comités de ética asistencial: origen, composición y método de trabajo. En: Couceiro, A., (ed.) *Bioética para clínicos*. Madrid: Triacastela.

-
- Departament de Benestar Social i Família (2011). *Criteris per a la constitució dels espais de reflexió ètica en serveis d'intervenció social*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/3_criteris_per_a_la_constitucio_d_erness.pdf
 - Departament de Benestar Social i Família (2014). *Recomanacions del Comitè d'Ètica dels Serveis Socials de Catalunya (CESSC) per autoavaluar el funcionament dels espais de reflexió en ètica en serveis socials (ERESS)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. http://dixit.gencat.cat/web/.content/home/04recursos/08etica_aplicada_als_serveis_socials/01comite_d_etica/recomanacions_cessc_autoavaluar_funcionament_erness.pdf
 - Gracia, D.,(2007) *Procedimientos de decisión en ética clínica*. Madrid: Triacastela.
 - Gracia, D. (2007) *Fundamentos de bioética*. Madrid: Triacastela; 2007. 2ª edición.
 - Gracia, D. (2001). La deliberación moral: el método de la ética clínica. *Med Clin*, 117, (21-44).
https://ac.els-cdn.com/S0025775301719987/1-s2.0-S0025775301719987-main.pdf?_tid=d36ff6db-db85-4d08-a948-dfc99632b135&acdnat=1548516351_5270998d8c67e3b8cddb28859d92fe9
 - Montero, F.; Morlans, M.; Abel, F. (prólogo) (2009). *Para deliberar en los comités de ética*. Fundació Doctor Robert, 2009.
http://www.fdrobert.uab.es/docs/monografies/1_Biotetica/Para_Deliberar_en_los_Comites_de_Etica.pdf
 - Román, B (2017): Buenas prácticas en las organizaciones, *Bioética Complutense*, 32. <https://www.ucm.es/data/cont/docs/137-2017-12-21-Revista%2032.pdf>.
 - Román, B. (2009). Ètica en els serveis socials. Professions i organitzacions. *Papers d'acció social*, 7. Recuperat a <http://benestar.gencat.cat/ca/detalls/Article/Etica-en-els-serveis-socials.-Professions-i-organitzacions>
 - Vilar, J.; Riberas, G. (2017). Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social. Retos en las políticas de formación. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas*, V. 25, P. 52.
<http://epaa.asu.edu/ojs/article/view/2651>>. doi:<http://dx.doi.org/10.14507/epaa.25.2651>
 - Vilar, J.; Riberas, G.; Rosa, G. (2015). "Algunas ideas clave sobre ética aplicada en la Educación Social". En *Intervención Psicosocioeducativa en la Desadaptación social* (IPSE-DS), vol. 8, pag. 11-23
http://www.webs.ulpgc.es/ipseds/IPSE-ds-Vol-8_2015/IPSE-ds%208-1.pdf
 - Vilar, J. (2013). *Cuestiones éticas en la educación social. Del compromiso político a la responsabilidad en la práctica profesional*. Barcelona: Editorial UOC.